

NBA

TRIPARTIETE OVERLEG NIEUWE STIJL TWEE JAAR LATER

Twee jaar geleden werd de aftrap gegeven voor een nieuwe wijze van samenwerken tussen financiële instellingen, toezichthouders en accountants: het tripartiete overleg nieuwe stijl. Tijdens het seminar 'Risicoperceptie = risicowerkelijkheid' van 4 oktober 2011 werd de balans opgemaakt.

Zo'n tachtig belangstellenden reisden af naar Business Universiteit Nyenrode in Breukelen om deel te nemen aan het seminar, georganiseerd door de NBA

en Nyenrode in samenwerking met De Nederlandsche Bank (DNB). Doel van de bijeenkomst was om te bekijken of de doelstelling van twee jaar geleden was gehaald om proactiever te werken en minder reactief, meer vooruitkijkend en minder achteruit. Dagvoorzitter Willem van Wijngaarden (oud-NIVRA-voorzitter) blikte kort terug op de afgelopen periode, maar keek vooral naar de toekomst. Hoe gaan we verder? Is er een positieve grondhouding? Wat willen we bereiken? Wat levert het tripartiete overleg op en wat kunnen we van elkaar leren? Deze vragen stonden volgens Van Wijngaarden centraal.

GELIJKWAARDIGE INBRENG

De eerste spreker was Jan Nooitgedagt, cfo van Aegon. Hij ging in op de ambities en targets van zijn organisatie, met daarbij een grote nadruk op risicomanagement. Over de algemene rol van accountants zei hij dat zij geen risk managers zijn, maar dat wel zouden kunnen worden. Volgens Nooitgedagt moeten accountants beter anticiperen op risico's die zich nu al aandienen en in de toekomst zich waarschijnlijk gaan voordoen. Vooralsnog is de accountantsopleiding volgens hem niet gericht op risicomanagement en zou daar in Nederland meer in kunnen worden geïnvesteerd. Nooitgedagt stelde ook dat de complexe vraagstukken die momenteel op de betrokken partijen afkomen, om meer senioriteit vragen.

GEEN VERRASSINGEN

Ook Gerrit Zalm, bestuursvoorzitter van ABN AMRO, benadrukte het belang van risicobeheersing. Volgens Zalm is het belangrijk dat alle betrokken partijen van het tripartiete overleg vroegtijdig kennis uitwisselen en elkaar niet voor verrassingen stellen. Volgens Zalm zijn belangrijke doelen voor de komende periode het realiseren van herstel van vertrouwen in de financiële sector, het efficiënt en transparant werken, en het regelmatig voeren van de dialoog. Zalm was positief over de rol van de accountant. Als positieve ontwikkeling ziet hij een verbreding van de scope, bijvoorbeeld op het gebied van *soft controls*, zoals 'gedrag' en 'tone at

the top'. Graag ziet hij wel een explicietere rol van de externe accountant en internal audit in respectievelijk de governance en de besluitvorming.

De maatschappelijke en financiële ontwikkelingen zijn volgens Zalm een belangrijke reden om risicopercepties nauwkeurig op elkaar af te stemmen en te weten wie bijdraagt aan de mitigatie van die risico's (het bestuur, de interne accountant, de externe accountant, de toezichthouder).

GOEDE WEG

Joanne Kellermann, directeur van DNB, stelde dat het tripartiete overleg een goede weg is ingeslagen. Het kan volgens Kellermann altijd beter, maar volgens haar werken toezichthouders, banken en accountants nu proactiever, gericht en frequenter met elkaar samen dan twee jaar geleden.

Over de houding van accountants zei zij dat zij de kritiek serieus hebben genomen. Ook constateerde zij een veranderde *tone at the top* bij de NBA.

Kellermann ging ook kort in op de aanpassingen in het toezichtproces bij DNB. Kern van de vernieuwde aanpak, die waarschijnlijk op 1 januari 2012 in werking treedt, is dat DNB explicieter kiest waar zij de toezichtinspanningen op gaat richten. Soms zal dat een instelling zijn, soms een thema dat dwars door sectoren heen loopt. Ook worden de onder toezicht staande instellingen straks ingedeeld naar de mate waarin zij naar het oordeel van DNB bijdragen aan de financiële stabiliteit.

INITIATIEF

In de middag gaf Dick Korf, partner van KPMG, zijn visie op het tripartiete overleg. Korf pleit ervoor dat DNB niet alleen 'neemt' maar ook 'ruilt', in andere woorden dat zij op basis van vertrouwen ook informatie deelt, net als de andere partijen.

Over de maatschappelijke rol van de accountant zegt Korf dat die evident is en om een andere, stevigere inzet vraagt. Korf stelt voor dat accountants voortaan het initiatief nemen voor het tripartiete overleg. Op die manier wordt volgens hem de tripartiete overeenkomst nieuw leven ingeblazen, waarbij het delen van kennis (tweerichtingsverkeer) staat.

Na drie deelsessies (banken, verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen) en een plenaire terugkoppeling was het woord weer aan Willem van Wijngaarden. Hij constateerde dat er een positieve grondhouding is en dat de toegevoegde waarde van het tripartiete overleg breed wordt erkend. Voor accountants liggen er in ieder geval genoeg kansen om een nog prominentere rol te spelen in het overleg. Daarbij neemt de interne accountant, in lijn met hetgeen is vastgesteld in de Code Banken en de afspraken gemaakt rondom het tripartiete overleg, primair het initiatief. □

**JAN NOOITGEDAGT:
'ACCOUNTANTS
MOETEN BETER
ANTICIPEREN OP
RISICO'S.'**

DEBATBIJEENKOMST CODE ACCOUNTANTSORGANISATIES

Op donderdagmiddag 13 oktober 2011 vond in het NBA-gebouw een relatief kleinschalig maar levendig debat plaats over het consultatiedocument 'Toezicht en Transparantie; een Code voor Accountantsorganisaties met een OOB-vergunning', dat begin september is gepubliceerd als onderdeel van het Plan van Aanpak.

Onder leiding van oud-Tweede Kamerlid Kris Douma, thans head of Responsible Investment Support & Active Ownership bij vermogensbeheerder Mn Services, debatteerden de aanwezigen over onder meer de effectiviteit van de code, de vraag of een code meteen internationaal moet zijn en de wijze waarop de in de Code genoemde maatregelen kunnen worden geïmplementeerd.

Jos van Huut, bestuursvoorzitter van Mazars Nederland en voorzitter van het NIVRA-overlegorgaan openbare accountants OPAK, lichtte toe hoe de code tot stand is gekomen en waarom is gekozen voor iets anders dan een pure vertaling van de eerder gepubliceerde Britse code. Wouter Kuijpers, legal counsel/policy advisor bij Eumedion, verwoordde de reactie vanuit het perspectief van institutionele beleggers. Vanuit de kantoren belichtte Jaap Hetebrij (bestuurder Ernst & Young) het NBA-initiatief en verhaalde Arie Verberk over zijn ervaringen als voorzitter van de volgens hem zeer effectieve raad van commissarissen bij Deloitte ('Wij volgen de code Tabaksblat.'). Hoogleraar Leen Paape (Nyenrode) plaatste vervolgens enkele kanttekeningen vanuit wetenschappelijke hoek. □

NBA WIL ONAFHANKELIJKHEIDSREGELS AANSCHERPEN

De NBA wil de onafhankelijkheidsregels verder aanscherpen. Belangrijke aanleiding is het rapport van toezichthouder AFM over de onafhankelijkheid en het beloningsbeleid van vijftien grote accountantsorganisaties. In het rapport constateert de AFM dat de geboden en verboden in de onafhankelijkheidsregels door accountants over het algemeen goed worden nage-

leefd. Wel pleit de toezichthouder voor meer strikte onafhankelijkheidsregels.

"Wij hechten aan principle-based regelgeving die internationaal is aanvaard. Desalniettemin herkennen we de bevindingen van de AFM en zullen op basis hiervan voorstellen uitwerken om onze regelgeving aan te scherpen, in goed overleg met de toezichthouder en het ministerie van Financiën. De aanbeveling van de AFM sluit aan bij de maatregelen die de NBA in haar eigen Plan van Aanpak heeft gepresenteerd om de onafhankelijkheid van de accountant te versterken", stelt NIVRA-voorzitter Ruud Dekkers. Hij ontving het eerste exemplaar van het rapport uit handen van Janine van Diggelen, hoofd Toezicht Accountantsorganisaties van de AFM.

De AFM constateert verder dat de meerderheid van de onderzochte accountantsorganisaties kwaliteitsaspecten betreft bij de benoeming, beoordeling en beloning van de accountants. De NBA wil kwaliteit beter borgen en bracht daarover recent een consultatiedocument 'Verbod op commerciële prikkels' uit. Ook presenteerde de beroepsorganisatie een adviesrapport over opdrachtverlening door de raad van commissarissen. "We zien dat het maatschappelijk verkeer meer kwaliteit, transparantie en waarborgen voor onafhankelijkheid vraagt van accountants en daar geven we gehoor aan", aldus NIVRA-voorzitter Dekkers. □

NBA

WAB NAAR TWEEDE KAMER

Het wetsvoorstel voor een nieuwe Wet op het accountantsberoep (Wab) is op 5 oktober 2011 naar de Tweede Kamer gestuurd voor behandeling. De wet regelt het formeel samengaan van NIVRA en NOvAA in de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). De nieuwe wet heeft grotendeels dezelfde strekking als de oude wetgeving. Alle AA's en RA's zijn verplicht lid van de NBA, gebonden aan door de beroepsorganisatie vast te stellen beroepsregels en onderworpen aan het tuchtrecht.

WETTELIJKE CONTROLES

Zowel RA's als AA's (met aantekening) zijn in de nieuwe wet bevoegd om wettelijke controles te verrichten. Met de invoering van de Wab wordt ook de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) gewijzigd. Daarin wordt opgenomen dat alleen RA's bevoegd zijn om de wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang (oob's) te verrichten. Deze regel gaat in vijf jaar na inwerkingtreding van de Wab. AA's die nu al wettelijke controles bij oob's verrichten of zich daartoe opleiden, krijgen de gelegenheid om zich om te laten scholen tot RA.

LEDENVERGADERING

De ledenvergadering krijgt aanvullende bevoegdheden. De belangrijkste daarvan is dat honderd leden samen het recht hebben om een voorstel te doen voor een verordening. Daarnaast is het aantal leden dat een ledenvergadering bijeen kan (laten) roepen verhoogd van veertig leden naar één procent van de leden van de NBA. Bij het huidige ledenaantal van twintigduizend leden, betekent dit, dat ongeveer tweehonderd leden een initiatief voor een ledenvergadering moeten steunen.

BESTUUR

Het bestuur bestaat in meerderheid uit personen die door de ledenvergadering worden benoemd. Ook zijn afgevaardigden van de ledengroepen lid van het bestuur. Ledengroepen behartigen het belang van de leden van de ledengroep en adviseren het bestuur van de NBA over kwesties die de ledengroep aangaan. In ledengroepen zijn accountants naar de aard van hun werkzaamheden of hun functie als accountant ver-

enigd. Een lid van de NBA dat actief aan het arbeidsproces deelneemt, is ook lid van een ledengroep. Voor gepensioneerde accountants wordt het niet nodig geacht dat zij zich verenigen in een ledengroep. De ledengroep benoemt het eigen bestuur. Uit dat bestuur kan de ledengroep dus een afgevaardigde benoemen voor het bestuur van de NBA.

ACCOUNTANTSREGISTER

De Memorie van toelichting bij de Wab geeft aan dat met de Wab de mogelijkheid bestaat het accountantsregister (met uitzondering van het privéadres van de accountant) via de website inzichtelijk te maken.

TUCHTRECHT

In de Wab is bepaald dat de accountant 'ten aanzien van de uitoefening van zijn beroep' is onderworpen aan tuchtrechtspraak. Deze formulering is zo gekozen om ook het handelen in privé voor zover dat van invloed is op de uitoefening van het beroep van de accountant onder de tuchtrechtspraak te brengen. In de Wab is bepaald dat een inschrijving van een accountant kan worden doorgehaald ter uitvoering van een voorlopige voorziening van de Accountantskamer.

TOEZICHT

Net als in de huidige wetgeving worden in de Wab specifieke verordeningen genoemd die de goedkeuring van de minister van Financiën nodig hebben. Nadere voorschriften die betrekking hebben op het verrichten van wettelijke controles, hebben ook de goedkeuring van de minister nodig.

REACTIE

Naar aanleiding van het ingediende wetsvoorstel op het accountantsberoep hebben de voorzitters van NOvAA en NIVRA in een brief aan de leden een korte reactie gegeven (zie *Accountant.nl*, Nieuws, vrijdag 7 oktober). Zij lieten weten dat de minister de voorstellen van NOvAA en NIVRA voor het grootste deel heeft overgenomen. Zij gaven wel aan niet gelukkig te zijn met de wijziging dat alleen RA's nog de wettelijke controle mogen doen van oob's en AA's. De NBA zal leden informeren over de voortgang van de behandeling in het parlement. □

DEBATBIJEENKOMST BONDGENOTEN MET COMMISSARISSEN

De NBA publiceerde op 14 september 2011, als onderdeel van het Plan van Aanpak, het adviesrapport 'De Raad van Commissarissen als opdrachtgever van de accountant'. Naar aanleiding van dat rapport organiseerde de NBA op 5 oktober 2011 een debatbijeenkomst.

Tijdens de bijeenkomst 'Bondgenoten, de Raad van Commissarissen als opdrachtgever van de accountant' werd gesproken over de voorstellen uit het rapport om de onafhankelijkheid van de controlerend accountant te waarborgen. De kernboodschap uit het rapport is dat de raad van commissarissen de accountant nadrukkelijker moet aansturen.

Onder leiding van Jaap van Manen, onder andere commissaris bij De Nederlandsche Bank (DNB) en hoogleraar corporate governance aan de Rijksuniversiteit Groningen, werd gediscussieerd over de voorstellen uit het rapport. Er werd onder andere gepleit voor een grotere rol van de accountant in de algemene vergadering van aandeelhouders, een volledige scheiding van controle en advies, en een scherper toetsingskader. Geert Koster reageerde op het rapport vanuit het aandeelhoudersperspectief. André Olijslager, onder andere voorzitter van de raad van commissarissen van Heijmans NV en commissaris bij Eriks, reageerde op het rapport vanuit het oogpunt van de commissarissen. Huub Wieleman, partner bij Deloit-

OOK JOS STREPPEL LIET ZIJN LICHT SCHIJNEN OVER HET RAPPORT.

te en bestuurslid van de NBA, bekeek het rapport vanuit de visie van accountants. Gerben Everts, directeur van de AFM, belichtte het perspectief van de aandeelhouders. En ook Jos Streppel, voorzitter Monitoring-commissie Corporate Governance Code, liet zijn licht schijnen over het rapport. □

DEBATCYCLUS 2011

Voor het vierde achtereenvolgende jaar (tweede keer onder NBA-vlag) organiseren NIVRA en NOvAA een aantal debatten tussen het accountantsberoep en het maatschappelijk verkeer. Dit jaar staat het Plan van Aanpak Accountancy centraal.

De volgende bijeenkomst staat nog op de agenda:

23 november: De status quo voorbij - Accountantsdag 2011, waarop het Plan van Aanpak centraal staat. Behandeld worden onder andere:

- professional scepticism en de rechte rug van de accountant (plenaire ochtendsessie);
- impact van accountantscontrole (presentatie van een onderzoek door Nyenrode in opdracht van de NBA);
- publieke management letter voor de glastuinbouwsector (deelsessie);
- de ethiek van de accountant in business (deelsessie);
- het 'groot poortwachtersdebat' (plenaire middagsessie);
- innovaties op verslaggevingsgebied;
- publieke verantwoording 2.0 (in samenwerking met de Algemene Rekenkamer).

INSCHRIJVEN

Inschrijven voor de diverse bijeenkomsten kan vooraf via het bijbehorende inschrijfformulier. Leden van NIVRA en NOvAA komen bij deelname in aanmerking voor PE-punten. Informatie over de inhoud van de debatsessies en de mogelijkheid tot aanmelden wordt tijdig bekend gemaakt via de websites van de beroepsorganisaties en via de digitale nieuwsbrief NBA-nieuws.

PLAN VAN AANPAK VERDER GEÏMPLEMENTEERD

Er zijn twee nieuwe publicaties verschenen die verder invulling geven aan het Plan van Aanpak van de NBA. Dit plan, gepresenteerd in november 2010, richt zich op vier aandachtsgebieden: kwaliteit, onafhankelijkheid, toezicht en transparantie, en verbreding van de poortwachtersfunctie.

COMMERCIEËLE PRIKKELS

Het op 26 september 2011 verschenen NBA-consultatiedocument 'Voorgestelde aanpassing VAO met een Verbod op het belonen van commerciële prikkels bij wettelijke controleopdrachten' stelt dat accountants primair moeten worden beoordeeld en beloond op de kwaliteit van hun werk. Dit voorstel heeft betrekking op partners van accountantsorganisaties en op het gehele controleteam, en geldt voor bestaande opdrachten en nieuwe cliënten. Ook bij de beoordeling van accountants mogen commerciële aspecten bij hun functioneren voor controlecliënten geen rol spelen. Het consultatiedocument moet uiteindelijk leiden tot aanpassing van de bestaande Verordening Accountantsorganisaties, waarover in de ledenvergaderingen van NIVRA en NOvAA wordt gestemd. Via een Audit Alert moet het verbod al per 1 januari 2012 van kracht worden.

POORTWACHTERSFUNCTIE

De NBA heeft ook een adviesrapport gepubliceerd: 'Verbreding poortwachtersfunctie, meer zekerheid bij meer informatieve rapportages'. Deze publicatie geeft invulling aan maatschappelijke oproepen om risico's eerder te signaleren en beter te beheersen.

De conclusie is dat accountantscontrole zekerheid moet verschaffen over meer aspecten van de onderneming dan nu het geval is. De controleverklaring moet duidelijker worden en meer informatie bieden over het verrichte controlewerk en de reikwijdte van de accountantscontrole.

Het rapport pleit ook voor een verbetering van de kwaliteit van de verantwoording van de onderneming. Uitgangspunt daarbij is de relevantie van bedrijfsinformatie voor stakeholders.

Het directieverslag dient daarnaast meer aandacht te schenken aan een goede bedrijfseconomische analyse, de marktpositie, het verdienmodel en het acquisitiebeleid van de onderneming. Maatschappelijk verantwoord ondernemen, een vergelijking van resultaten met oorspronkelijke doelstellingen en de verwachtingen voor de toekomst moeten ook aan de orde komen, naast basale kenmerken die bepalend zijn voor de continuïteit. De opstellers van het rapport verwachten uiteindelijk een geïntegreerde rapportage.

De accountant dient over dergelijke informatie zekerheid te verschaffen. Het directieverslag moet dus worden meegenomen in de controle en de uitkomst moet onderdeel zijn van de controleverklaring.

Ook bij de berichtgeving door de raad van commissarissen kan de accountant een rol spelen. Het rapport beveelt aan dat de raad de belangrijkste punten uit de management letter weergeeft, hetgeen de accountant moet controleren. □

accountant

Maandblad van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants.

NIVRA en NOvAA gaan fuseren en worden dan samen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants.

Eerste jaargang

De in dit tijdschrift voorkomende meningsuitingen mogen niet worden gezien als officiële zienswijzen van de NBA, tenzij zulks uitdrukkelijk is vermeld. Overnemen van de inhoud van dit tijdschrift is mogelijk met bronvermelding ISSN 2211-5382.

Redactie

dr. Tom Nierop, hoofdredacteur
Marja Brouwer-Franken, eindredacteur
drs. Leendert Haaring, redacteur
drs. Erwin Breij, redacteur

Redactieadres

NBA, Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam,
telefoon 020-3010368,
e-mail redactie@accountant.nl

Website

www.accountant.nl

Medewerkers

mr. Lex van Almelo, Bert Bakker, drs. Annegreet van Bergen, prof. Hans Blokdijk RA, Adrie Boxmeer, drs. Geert Dekker, drs. Remco de Groot RA, Michel Grummel RA, drs. Rob Heinsbroek, dr. Chris Knoops, drs. Lieuwe Koopmans, drs. Marco Moling RA AA, drs. Ellen van Nimwegen RA, drs. Peter van Rietschoten, Henk Vlamming, Jurgen van Vliet RA, drs. Nart Wielaard RA

Beeld

Marja Brouwer, Corbis, Simone van Es

Abonnementen

NBA, Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam,
telefoon 020-3010200, prijs € 135 per jaargang,
voor studerende € 57, losse nummers € 16,50,
prijzen inclusief btw.
Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan en lopen automatisch door, tenzij dertig dagen voor de vervaldatum schriftelijk wordt opgezegd. Adreswijziging mailen naar so@nba.nl.

Vormgeving

Verheul Media Supporters BV,
Alphen aan den Rijn, www.vrhl.nl

Advertenties

Reed Business bv, Postbus 152, 1000 AD Amsterdam.
Contactpersoon: Sandra Nicolai, telefoon
020-5159340, sandra.nicolai@reedbusiness.nl,

Drukkerij

Senefelder Misset Doetinchem

© 2011 NBA/Reed Business bv
Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever. Op alle aanbiedingen, offertes en overeenkomsten van Reed Business bv zijn van toepassing de voorwaarden welke zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam. Accountant bevat informatie en wenken, die met de meeste zorgvuldigheid zijn samengesteld. NBA/Reed bv en de bij deze uitgave betrokken redactie en medewerkers aanvaarden geen aansprakelijkheid voor mogelijke gevolgen die zouden kunnen voortvloeien uit het gebruik van de in deze uitgave opgenomen informatie en wenken.

HOI
2011
PRINT